

Српски интереси у иностранству

А НАШ ЛОБИ У АМЕРИЦИ?

Задатак наших политичара, дипломатије и лобија је да увере америчку администрацију да се у овом региону преко нас лакше могу остварити и њихови интереси

Хенри Кисинџер је једном приликом питао: „Који је то телефон који треба окренути у Европи да би се чуло шта Европа мисли?”. Следећи ову логику, можемо се упитати која је то адреса на којој се доносе кључне одлуке, на које бисмо највише волели да утичемо. То су Брисел, Москва, али пре свега Вашингтон. Да ли се нешто мења у последње време и да ли српски политичари и дипломатија полако проналазе путеве до овог центра моћи и одлучивања? Са аспекта мењања имиџа Србије у САД-у, у последње време се примећује неколико нових момената.

Илустрација: Новица Коцић

Прво, основан је „српски кокус”. Још као министар одбране, а нарочито као председник Србије, Борис Тадић се посебно ангажовао тим поводом. Кокус је неформално, полуинституционализовано тело састављено од америчких конгресмена који раде на промовисању Србије и њених политичких интереса. Најпре је почело са четири конгресмена: Бартон, Емануел, Векслер и Велдон, да би сада имао тридесет чланова, међу којима су и три сенатора (Воиновић, Витер и Инхоф). До сада је овај начин лобирања за Србију успео да постигне прве резултате: блокирање доношења неколико неповољних резолуција по Србију, па и ону о независности Косова, коју је три пута предложио конгресмен Лантош; у Сенату је једногласно усвојена резолуција којом се подржава компромисно решење за Косово које би било прихватљиво за Београд и Приштину; блокирано је усвајање резолуције којом би Србија директно била повезана са злочином у Сребреници; организовано је више посета америчких сенатора и конгресмена Београду, као и неколико јавних саслушања (public hearings) на којима су се појављивали представници српске стране. Ово тело није свемоћно, али далеко од тога да је немоћно.

Друго, први пут су представници српске дијаспоре заступљени у оба дома америчког Конгреса. У Представничком дому се налази Мелиса Бин, Српкиња из Чикага (демократа), у Сенату Џорџ Воиновић, из Охаја (републиканац), док је Милорад Род Благојевић гувернер Илиноиса (демократа). Мелиса Бин је на изборима у Илиноису победила републиканца Фила Крејна. Џорџ Воиновић спада у ред веома утицајних сенатора и имао је важну улогу у последњој председничкој кампањи Џорџа Буша. Род Благојевић спада у младе перспективне политичаре. Десетак година се бави политиком и стигао је до места гувернера. А после пораза кандидата демократа на председничким изборима 2004, када су почеле расправе о могућим номинацијама странке за председничке изборе 2008, међу десетак имена, „Њујорк тајмс” је навео и Благојевићево.

Случајно или не, потписан је споразум Војске Србије с Националног гардом из Охаја, а приликом последње посете Тадића Америци и Повеља о специјалним везама државе Србије и државе Илиноис. Познато је да је у Илиноису и најгушће сконцентрисана српска заједница у САД, нарочито у Чикагу. Овај уговор отвара врата за сарадњу српских и америчких компанија. Ови „Американци српског порекла” одлично разумеју наше интересе, као и интересе САД и могу помоћи обема странама у правцу бољег разумевања.

Треће, 28. јула ове године 24 сенатора (17 републиканаца и седам демократа) упутило је писмо председнику Бушу у којем се он позива да „подржи председника Бориса Тадића и демократски изабрану Владу у Србији”, јер се „Србија развила у јаког регионалног партнера САД”. Између осталог, наводи се да „екстремистичке групе на Косову покушавају да изврше притисак на Србију на начин који би водио дестабилизацији”, да „КФОР мора остати на Косову док не буде потпуно јасно да косовске власти могу заштитити све грађане”. Ово писмо представља симболичан израз подршке и то је први пут после 1989. да толики број сенатора (24 од 100) потпише неки документ који се односи на Србију. Оно што је у овом „ дијалогу Конгреса и председника”, осим бројности важно, јесте то што су у питању људи који одлучују о финансирању спољне политике. Међу њима је и сенатор Тед Кокран председавајући битног одбора за буџетска издвајања Сената. Нажалост, ова вест је у Србији имала ранг вести о асфалтирању главне улице у Чачку, на пример. Да ли само зато што се у њему помиње Борис Тадић, али и Влада Србије, па се поставља питање заслуга!

Представа о нама у Америци је углавном погрешна. Томе смо неретко и сами доприносили својим (не)чињењем. Када је писац ових редова подсетио једног америчког колегу, иначе резервисаног према Србији, да је Војислав Коштуница, још 1981. године превео „Федералистичке списе” твораца америчког устава (Медисон, Хамилтон и Џеј), он је признао да га то заиста радује. У НБА је колонија наших кошаркаша. За поправљање лошег имиџа Србије много може помоћи популарност једног Дивца, на пример. Генерално узевши, наша разједињена дијаспора је непотпуно искоришћен ресурс.

Задатак наших политичара, дипломатије и лобија је да увере америчку администрацију да се у овом региону преко нас лакше могу остварити и њихови интереси. У САД је уобичајено и легитимно да различите интересне и лоби групе утичу на креирање јавног мњења, али и на процесе доношење одлука. Лобирање омогућава непосредно заступање интереса и обраћање креаторима политике и доносиоцима одлука, користећи аргументе и убеђивање. То обично раде професионални убеђивачи, који лакше „купују” политички утицај. Доносиоци одлука у САД, али и другде, воде рачуна ко им доноси гласове и доларе. Јеврејски лоби је свакако најбољи пример, али је и већина бивших југословенских република много пре нас почела с ангажовањем професионалних агенција за односе с јавношћу, што је несумњиво дало резултате. Србија је последњих година у том погледу учинила корак напред. За питање будућег статуса Косова ми смо у огромном заостатку, али односи се граде и за каснији период. Боље и касније него никада. Стара је мудрост, да нема тако високе препреке коју магаре натоварено златом не може да прескочи. Има ли мало простора за српски лоби и односе са јавношћу Србије у Националном инвестиционом плану? Мислите о томе!

Доктор политичких наука, ФПН Београд

Славиша Орловић

[објављено: 28.09.2006.]